

İŞ VE MESLEK YÖNÜNDE AYRIM HAKKINDA 111 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

25 Haziran 1958

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından toplantıya çağrılarak 4 Haziran 1958'de Cenevre'de 42 inci toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı, toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden, iş ve meslek alanında ayırım ile ilgili çeşitli tekliflerin kabulünü ve bu tekliflerin bir milletlerarası sözleşme şeklini almasına, karar verecek, ve Philadelphia beyannamesinin; ırk, inanç ve cinsiyetleri ne olursa olsun, bütün insanların, hürriyet, şeref, ekonomik, güvenlik ve eşit imkan şartları içinde kendi maddi refah ve manevi gelişmelerini gözetme haklarını teyit ettiğini ve Ayırımın İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde belirtilen hakları ihlal ettiğini göz önünde tutarak, Bin dokuz yüz elli sekiz yılı Haziran ayının yirmi beşinci günü ayırım (iş ve meslek) sözleşmesi, 1958 adını taşıyacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul eder.

Madde 1

1. Bu Sözleşme bakımından "Ayırım" deyimi
 - a. ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal inanç, ulusal veya sosyal menşe bakımından yapılan iş veya meslek edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutmayı,
 - b. ilgili üye, memleketin, varsa temsilci, işçi ve işveren teşekkülleri ve diğer ilgili makamlarla iştişare etmek suretiyle tespit edeceği, meslek veya iş edinmede veya edilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan bütün diğer ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutmayı, ifade eder.
2. Belirli bir iş için, o işin mahiyeti icabı yapılan, herhangi bir ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutma ayırım sayılmaz.
3. Bu Sözleşme bakımından "İş" ve "Meslek" terimleri, mesleki eğitime, bir işe ve çeşitli mesleklere girmeyi ve çalışma şartlarını kapsar.

Madde 2

Bu Sözleşmenin yürürlükte bulunduğu üye memleketler, ulusal şartlara ve tatbikata uygun metotlarla; bu Sözleşmede ele alınan anlamda her türlü ayırımı ortadan kaldırmak maksadıyla iş veya meslek edinmede ve edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği geliştirmeyi hedef tutan milli bir politika tespit ve takip etmeyi taahhüt eder.

Madde 3

Bu Sözleşmenin yürürlükte bulunduğu üye memleketler, ulusal şartlara ve tatbikata uygun metotlarla,

- a. Sözü edilen politikanın kabulünü ve uygulanmasını teşvik için işçi ve işveren teşekkülleri ve diğer ilgili teşekküllerin işbirliğini temine gayret

etmeyi,

b. Bu politikanın kabulüne ve uygulanmasını sağlayacak kanunlar kabul ve eğitim programlarını teşvik etmeyi,

c. Bu politika ile bağdaşmayan her türlü kanuni hükümleri kaldırmayı ve idari talimat ve tatbikatı değiştirmeyi,

d. Bu politikayı istihdam konusunda milli bir makamın doğrudan doğruya kontrolü altında takip etmeyi,

e. Bu politikanın mesleğe yöneltme, mesleki eğitim, iş ve işçi bulma hizmetlerinde, milli bir makamın sevki idaresinde uygulanmasını temin etmeyi,

f. Sözleşmenin uygulanması ile ilgili yıllık raporlarında bu politikanın uygulanması konusunda alınan tedbirleri, ve bu tedbirler yoluyla elde edilen sonuçları belirtmeyi; taahhüt eder.

Madde 4

Devletin güvenliğine hanel getiren faaliyetlerden ötürü muhik sebeplerle zanlı bulunan veya bu faaliyetlere girişen bir şahıs hakkında alınan tedbirler, ilgili kişinin milli tatbikata uygun olarak kurulmuş olan yetkili bir makama baş vurma hakkı saklı kalmak şartıyla, ayırım sayılmaz.

Madde 5

1. Milletlerarası Çalışma Konferansınca kabul edilmiş olan diğer sözleşme veya tavsiyelerle öngörölmüş bulunan özel koruma ve yardım tedbirleri ayırım sayılmaz.

2. Herhangi bir üye, varsa temsilci, işveren ve işçi teşekkülleriyle yapılacak görüşmeden sonra cinsiyet, yaş, sakatlık, aile sorumlulukları veya sosyal ve kültürel durumları dolayısıyla, özel şekilde korunma veya yardım ihtiyacında oldukları genel olarak kabul edilmiş bulunan kimselerin özel ihtiyaçlarını karşılamak amacını güden özel tedbirlerin ayırım sayılmayacağına karar verebilir.

Madde 6

Bu Sözleşmeyi onayan üye memleketler, Sözleşme hükümlerini, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Anayasası hükümleri uyarınca, Anavatan dışı ölkelerine uygulanacağını taahhüt eder.

Madde 7

Bu Sözleşme kesin onama belgeleri tescil edilmek üzere, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Madde 8

1. Bu Sözleşme, ancak onama belgesi Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilatı üyelerini bağlar.

2. Sözleşme, iki üyenin onama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescilinden itibaren 12 ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bundan sonra, bu Sözleşme, her üye hakkında, kendisinin onama

belgesinin tescilinden itibaren oniki ay geçince yürürlüğe girer.

Madde 9

1. Bu Sözleşmeyi onayan üye memleketler, sözleşmenin ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıl geçtikten sonra, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne yollayarak tescil ettirecekleri bir ihbarname ile onamayı feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden itibaren bir yıl sonra yürürlüğe girer.

2. Bu Sözleşmeyi onayan yukarıdaki fıkrada sözü edilen on yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl içinde, bu madde gereğince kendisine tanınan fesih hakkını kullanmayan üye memleketler yeniden on yıllık bir devre için bağlanırlar ve bundan sonra bu sözleşmeyi, her on yıllık devre sonunda, bu maddede öngörülen şartlarla feshedebilirler.

Madde 10

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilat üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onamaların ve fesih ihbarlarının tescilini, Milletlerarası Çalışma Teşkilatının bütün üyelerine tebliğ eder.

2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü kendisine gönderilen ikinci onama belgesinin tescilini, teşkilat üyelerine tebliğ ederken, bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında Teşkilat üyelerinin dikkatini çeker.

Madde 11

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddelerin hükümleri gereğince, tescil ettiği bütün onama ve fesih ihbarlarına ait her türlü bilgiyi Birleşmiş Milletler Antlaşmasınının 102. maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderir.

Madde 12

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu lüzum göreceği zamanlarda Genel Konferansa bu Sözleşmenin uygulanması hakkında bir rapor sunar ve Sözleşmenin tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun konferans gündemine konulup konulmaması lüzumunu inceler.

Madde 13

1. Konferansın bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi ve yeni sözleşmede aksine hüküm olmaması halinde;

a. Değişik yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması, yukarıdaki 9. madde hükümleri nazara alınmaksızın, değişik yeni sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması kayıt ve şartıyla ile bu sözleşmenin derhal ve doğrudan doğruya feshini tazammum edecektir.

b. Değişik yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme üyelerinin onamasına açık bir sözleşme olmaktan çıkar.

2. Bu Sözleşme onu onayıp da değişik sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, şimdiki şekil ve muhtevası ile muteber olmakta devam eder.

